

לבריאות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא

פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים

וילדיהם דרור הלל ואשר יש'

עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי

וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה

רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים

לרפואת חיים שמואל בן סימה

לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

לעילוי נשמת

ר' עוזיהו אליהו בן ר' שלום קמיסר ז"ל

נלב"ע ח כסלו

לתרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[לתרומה בפייפל](#)

דף מ'

השוחט לשם עבודה זרה

כל הנשחט לשם עבודה זרה, נקרא זבחי מתים, ואסור

בהנאה מן התורה, [כפי שנתבאר לעיל].

ובכלל זה, השוחט לשם המלאך הממונה על ההרים, או

על הגבעות, או על הנהרות, או על המדברות.

וכן השוחט לשם חמה, או לשם לבנה, או לשם כוכבים, או

לשם מזלות.

וכן השוחט לשם מיכאל השר הגדול.

וכן השוחט לשם שלשול קטן.

כל אלו שווים הם, שאם עשאים עבודה זרה, ושחט לשמם,

הרי זה נאסר בהנאה.

וואף על פי שבעלי חיים הנעשים עבודה זרה, הם עצמם

אינם נאסרים בהנאה, מכל מקום, השוחט לשמם, שוחט

הוא לשם עבודה זרה, והנשחט נאסר כזבחי מתים].

אבל הרים, וגבעות, וימים, ומדברות, וכל דבר המחובר,

אף על פי שמתכוון לעשותם עבודה זרה, אינם נעשים

עבודה זרה, שנאמר, "אֵבֶד תִּאֲבְדוּן אֶת כָּל הַמִּקְמוֹת אֲשֶׁר עָבְדוּ שָׁם

הַגֹּיִם אֲשֶׁר אִתָּם יִרְשִׁים אֹתָם אֶת אֱלֹהֵיהֶם עַל הַהָרִים הַרְמִים וְעַל

הַגְּבְעוֹת וְתַחַת כָּל עֵץ רִעְנָן", ללמד, שרק מה שעל ההרים

והגבעות נחשב עבודה זרה, אבל ההרים והגבעות עצמם

אינם נחשבים עבודה זרה, ולכן כל הנשחט לשם הרים

וגבעות לשום עבודה זרה, אינו נקרא זבחי מתים, ואינו

אסור בהנאה מן התורה, ורק מדברי חכמים הוא אסור,

משום שדומה הוא לדבר הנשחט לעבודה זרה.

שנים אוזנים בסכין ושוחטים, אחד שוחט לשם עבודה

זרה, ואחד שוחט לעצמו לאכילה, שחיטתם פסולה,

מחמת זה השוחט לעבודה זרה.

דברי רב הונא

אמר רב הונא – היתה בהמת חבירו רבוצה לפני עבודת

כוכבים, כיון ששחט בה סימן אחד אסרה.

ואלו הם הדינים היוצאים מדבריו:

א. אף על פי שאין בעלי חיים נאסרים [בהנאה להדיוט].

לא כשעבדו אותם לשם עבודה זרה. ולא כשהקצו אותם

להיות תקרובת עבודה זרה. כשנשחטו להיות תקרובת

עבודה זרה, מאחר שנעשה מעשה כלשהו בגופם, שהחלו

לשוחטם, מיד הם נאסרים.

ב. וכמו כן, אף על פי שהמשתחוה לבהמת חבירו, אינו

אוסר אותה כלל, [אף לא לגבוה], כי אין אדם אוסר דבר

שאינו שלו, אם עשה בבהמת חבירו מעשה כלשהו לשם

עבודה זרה, כגון ששחט בה סימן אחד לשם עבודה זרה,

מיד היא נאסרת [אף להדיוט]. [ולהלן יתבאר בעזה"י, שרב

נחמן, ורב עמרם, ורב יצחק, חולקים על כך]. ובגמרא בדף מ"א

מבואר, שמודה רב הונא, שנחלקו בזה תנאים, האם אדם

אוסר דבר שאינו שלו, ודבריו, הם כדעת תנא קמא

בברייתא שם, שעובד כוכבים שניסך יינו של ישראל

אסרו בהנאה.

השוחט חטאת (א) בשבת (ב) בחוץ (ג) לעבודה זרה

– חייב שלוש חטאות

בברייתא מבואר, שהשוחט חטאת בשבת בחוץ לעבודה

זרה, חייב שלוש חטאות, (א) משום שוחט בשבת. (ב)

משום שוחט קדשים בחוץ. (ג) משום שוחט לעבודה זרה.

ולהלן יתבאר בעזה"י באיזה אופן מדברת הברייתא.

א. סלקא דעתך בחטאת בהמה.

רב נחמן היה סבור, שהדין הזה מדבר במי ששוחט חטאת

בהמה, ולפיכך הקשה מהברייתא הזו על דברי רב הונא,

האומר, שבהמה נאסרת משום תקרובת עבודה זרה

בתחילת חיתוך השחיטה.

שכן, מאחר שמיד בתחילת השחיטה הבמה נאסרת

בהנאה, בסוף השחיטה אין כאן בהמה אלא עפר בעלמא,

ונמצא שלא נגמרה שחיטת קדשים בחוץ לחייבו עליה,

ולמה יתחייב שלוש חטאות.

ב. בחטאת העוף.

רב פפא יישב את הברייתא, שלא תהא ממנה סתירה

לדברי רב הונא, ואמר, שהדין הזה מדבר בשוחט חטאת

העוף, שמליקתה בסימן אחד, והוא הדין שחיוב שחיטתה

בחוץ הוא בשחיטת סימן אחד, ואם כן, בשחיטת סימן

אחד בחוץ, שהוא תחילת השחיטה, יתחייב בכל שלושת

הדברים הנ"ל, ולא יקדים איסור הנאה מחמת עבודה זרה

לגמר שחיטת קדשים בחוץ.

אולם אין בזה ליישב את דברי רב הונא, כי לאסור בהנאה

אין צריך לחתוך סימן אחד, ומיד בתחילת החיתוך כבר

נאסר העוף בהנאה, וכשנגמרה שחיטת הסימן, כבר היה

עפר בעלמא, ואין כאן שחיטת קדשים בחוץ.

ג. בכל חטאות ובאומר בגמר זביחה הוא עובדה.

לאחר מכן יישבו את הברייתא, שהיא מדברת בכל חטאות, ויתכן שלא יאסור אותה בהנאה מחמת איסור עבודה זרה אלא בגמר השחיטה, כגון שאומר בפירוש, שאינו מתכוון לשחוט לעבודה זרה אלא בגמר השחיטה, ואם כן, נגמרה השחיטה בבהמה שאינה עפר בעלמא, ומתחייב גם משום שוחט קדשים בחוץ.

אלא שאם הברייתא מדברת באופן הזה, שמפרש שאינו מתכוון לעבודה זרה אלא בגמר השחיטה, מדוע הברייתא מדברת דווקא בשוחט חטאת, הלא הדין הזה אמת גם בשוחט שלמים.

ד. בחטאת העוף שהיה חצי קנה שלה פגום.

ומסקנת מר זוטרא משמיה דרב פפא ליישב את הברייתא שלא תהא קשה כלל, שהיא מדברת בשוחט חטאת העוף, שמליקתה בסימן אחד, והוא הדין שחיוב השוחטה בחוץ הוא בסימן אחד, ומדובר שהיה חצי קנה שלה פגום, ונמצא שדי בתוספת כלשהו על הפגימה, כדי שיהא בכך שחיטת רוב הסימן, וכששחט את התוספת הזו, שהיא כלשהו, באותה הפעולה שחט בשבת, ושחט קדשים בחוץ, ושחט לעבודה זרה, שלא נאסר העוף בהנאה מחמת שחיטת עבודה זרה אלא בגמר שחיטת הקדשים בחוץ ולא קודם לכן.

דברי רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק

לדעת דברי רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק – **אין אדם אוסר דבר שאין שלו אפילו במעשה גמור** כגון ששוחט בהמת חבירו לעבודה זרה.

וכן הדין, לא רק לדברי רבי יהודה בן בתירא ורבי יהודה בן בבא [בברייתא בדף מ"א], המתירים יין של ישראל שניסכו הגוי, משום שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, [וכשלא היה הניסוך לפני עבודה זרה מתירים מטעם נוסף, והוא שלדבריהם, אין ניסוך אלא בפני עבודה זרה].

אלא אף לדברי תנא קמא [בברייתא בדף מ"א], האומר, שגוי המנסך יין ישראל אוסרו בהנאה, כי לדעתם, לא אמר תנא קמא כן, אלא בגוי המנסך יין ישראל, שודאי כוונתו לאסור, אבל ישראל המנסך יין ישראל, אינו מתכוון לאסור, אלא לצער חבירו בלבד, ולעולם אין ישראל אוסר דבר של ישראל אחר.

המביא חטאת להתכפר בה

לדעת רב הונא – המביא חטאת להתכפר בה, מאחר שעומדת להינתן לכהנים, מעתה שוב אינה נחשבת כשלו, ואינו יכול לאוסרה לגבוה [על ידי שישתחוה לה] אלא במעשה.

ולדעת רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק – המביא חטאת מאחר שמביאה להתכפר בה, אף על פי שעומדת להינתן לכהנים, היא נחשבת כשלו, ויכול לאוסרה לגבוה [על ידי שישתחוה לה] אף בלא מעשה. [והוא הדין לשאר קרבנות כי כולם באים לכפר למביא].

דף מ"א

מה ששנינו, ששנים השוחטים יחד, ואחד מהם לשם עבודה זרה, השחיטה פסולה:

לדעת רב הונא – כן הדין אף כשאין לאותו אחד חלק בבהמה, כי על ידי מעשה, אדם אוסר דבר שאינו שלו.

ולדעת רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק – אין הדין כן, אלא רק כשאותו אחד שותף בבהמה, אבל כשאינו שותף בה, אינו יכול לאוסרה. ולדעת תנא קמא האומר שגוי אוסר דבר שאינו שלו ניתן להעמיד את הדין הזה בישראל מומר, ואפילו אינו שותף.

ומה ששנינו, (א) שהמטמא טהרות חבירו, ואוסרם בכך. (ב) והמדמע [=מערב] תרומה בחולין של חבירו שמפסידו בכך למכור הכל בדמי תרומה. (ג) והמנסך יין חבירו לעבודה זרה ואוסרו בכך. אם עשה אחד מהדברים הללו בשוגג, [שלא ידע שהיא תרומה, ולא ידע שהוא נאסר בניסוך זה, או כסבור יין שלו הוא], הוא פטור. ואם עשה זאת במזיד הוא חייב.

לדעת רב הונא – כן הדין אף כשאין לאותו אחד חלק במה שהפסיד, כי על ידי מעשה, אדם אוסר דבר שאינו שלו.

ולדעת רב נחמן ורב עמרם ורב יצחק – אין הדין כן, אלא רק כשאותו אחד שותף במה שהפסיד, אבל כשאינו שותף בו, אינו יכול לאוסרו, וממילא אין כאן שום נזק. ולדעת תנא קמא, האומר, שגוי אוסר דבר שאינו שלו ניתן להעמיד את הדין הזה בישראל מומר, ואפילו אינו שותף.

-

מי שהתרו בו שלא ישחט לעבודה זרה, שאם ישחט יתחייב מיתה, וקיבל ההתראה, לומר על דעת כן אני עושה, ושחט, הרי זה מומר לעבודה זרה, ושחיטתו אסורה.

להיכן אין שוחטים

אין שוחטים לא לתוך ימים ולא לתוך נהרות, שלא יאמרו שהוא שוחט למלאך של הימים והנהרות. **ודווקא ישירות לתוך המים אין שוחטים,** אבל המפליג בים, מותר לשחוט על גבי כלים שדרכם יצא הדם חוץ לספינה, ולא ילכלך את הספינה, וכן רשאי לשחוט על גבי דופני הספינה, שדרכם ירד הדם למים.

ואין שוחטים לתוך גומא של מים צלולים, שלא יאמרו ששוחט לבבואה שלו המשתקפת במים. **אבל לגומא של מים עכורים מותר לשחוט.**

ואין שוחטים לתוך כלים, שלא יאמרו מקבל הוא את הדם כדי לזורקו לעבודה זרה. **אבל המפליג בספינה רשאי לשחוט על גבי כלים**, שדרכם יצא הדם חוץ לספינה, ולא ילכלך הספינה.

ואין שוחטים לגומא ריקה, בין בבית, בין בשוק, כי עניין זה הוא מחוקות הצדוקים, והעושה כן מחקה את הצדוקים, [כלומר מחזק ידיהם בחוקותיהם], אלא שבבית שרגילים להיזהר שלא יתלכלך, מותר לעשות גומא, ולידה חריץ קטן, ולשחוט בחריץ, שעל ידו יגיעו המים לגומא, ולא יתלכלך כל המקום בדם, אבל בשוק שאין מקפידים על נקיונו, אין לעשות אף באופן הזה. ואם עשה כן, צריך בדיקה אחריו, שמא מין הוא לעבודת כוכבים, ויבדלו מפתו ומיינו.

השוחט חולין לשם קדשים

מעיקר הדין, אין מחשבה פוסלת חולין, והשוחט חולין לשם איזה קרבן שירצה, לא פסלו, וכשר הוא לאכילה.

אולם לדעת תנא קמא, בכל מקום שיש לחוש, שהרואה את זה ששוחט חולין לשם קרבן, יהיה סבור שמפריש הוא בהמה לשם קרבן, ושוחטה לשם קרבן, אסרו חכמים את הבהמה, שכן אם תהא מותרת, יהא הרואה סבור, שמותר לשחוט קדשים בחוץ, ותצא מכך קלקלה.

ועל פי הכלל הזה נאמרו הפרטים הבאים.

(א-ב-ג) השוחט חולין לשם עולה או שלמים או תודה. הרי אלו אסורים, כי מאחר שקרבנות אלו ראויים לבוא בנדר ובנדבה בכל זמן, יש לחוש שהרואה יהיה סבור, שהשוחט מפריש את הבהמה לצורך הקרבנות הללו, ושוחט לשמם בחוץ.

(ד) השוחט חולין לשם אשם תלוי. לדעת רבי אלעזר אשם תלוי בא בנדר ובנדבה [שבכל יום אדם עומד בספק חטאת, ולבו נוקפו שמא חטא, ומאחר שמצינו שהכשיר הכתוב אשם תלוי ליקרב וליאכל, כשהחזיק ספק חטא בעדים, כך יכול להביא אשם תלוי מחמת ספק שנוקפו לבו שמא חטא, כי אגן סהדי שבכל יום אדם עומד בספק חטא] ואם כן השוחט חולין לשם אשם תלוי הרי אלו אסורים כי יש לחוש שהרואה יהיה סבור, שהשוחט מפריש את הבהמה לצורך אשם תלוי, ושוחט לשמו בחוץ.

(ה) השוחט חולין לשם פסח. הרי אלו אסורים כי כל ימות השנה ראוי להפרישו ולהניחו עד זמנו ויש לחוש שהרואה יהיה סבור, שהשוחט הזה מפריש את הבהמה לצורך פסח, ושוחט אותה בחוץ לשם שלמים, כדין פסח בשאר ימות השנה, שהוא קרב שלמים.

(ו-ז) השוחט חולין לשם חטאת [או לשם אשם ודאי]. אם היה מחויב חטאת [או אשם ודאי], ואמר הריני שוחט לשם חטאתי [או אשם ודאי שלי], החולין נאסרים, כי יש לחוש, שהרואה יהיה סבור, שהשוחט הזה מפריש את הבהמה לצורך חטאתו [או אשמו], ושוחט אותה בחוץ לשמה. אבל כשלא אמר הריני שוחט לשם חטאתי, אלא לשם חטאת, או שלא נודע שהוא מחויב חטאת, החולין מותרים, כי הכל יודעים שאין חטאת באה בנדבה, ולא הפריש זה את הבהמה לחטאת, שכן אינו מחויב בה.

(ח-ט) השוחט חולין לשם בכור או לשם מעשר. מותרים הם באכילה כי הכל יודעים שבכור ומעשר אינם באים בנדר ובנדבה ולא הפריש זה את הבהמה לצורך הקרבנות הללו.

(י) השוחט חולין לשם תמורה. אם היה לו קרבן בביתו ואמר הריני שוחט לשם תמורת זבחי, החולין אסורים, כי יש לחוש, שהרואה יהיה סבור, שהשוחט הזה מפריש את הבהמה לצורך תמורת זבחו, ושוחט אותה בחוץ לשמה. אבל כשלא אמר הריני שוחט לשם תמורת זבחי, אלא לשם תמורה, או שלא נודע שיש לו זבח בביתו, החולין מותרים, כי הכל יודעים שאין תמורה אלא לזבח קיים, ולא הפריש זה את הבהמה לתמורה, שכן אינו יכול לעשותה תמורה.

(יא) השוחט חולין לשם עולת נזיר. הרי אלו אסורים, כי מאחר שאדם יכול לידור בנזיר, ולהתחייב בקרבנות הנזיר, יש לחוש שהרואה יהיה סבור שהוא נזיר, ומפריש את הבהמה לצורך קרבנו, ומקריבה בחוץ.

(יב) השוחט חולין לשם עולת יולדת. אם יש לו אשה, ואמר, הריני שוחט לשם עולת אשתי, הרי אלו אסורים, כי יש לחוש, שהרואה יהיה סבור, שהשוחט הזה מפריש את הבהמה לצורך עולת אשתו, ושוחט אותה בחוץ, [לפירוש ראשון של רש"י, כן הדין אפילו לא נודע שאשתו ילדה, כי יתכן שהפילה בצינעא, ונתחייבה בעולת יולדת, אף בלא שיוודע הדבר לכל. ולפירוש שני של רש"י, כן הדין רק אם נודע שילדה האשה]. אבל כשלא אמר הריני שוחט לשם עולת אשתי, אלא לשם עולת יולדת, או שלא נודע שיש לו אשה, החולין מותרים, כי הכל יודעים שאין עולת יולדת אלא ליולדת, ואם כן לא הפריש זה את הבהמה לצורך קרבן כזה.

לדעת רבי ינאי – כל מה שאמרנו, שבהמות חולין הנשחטות לשם קדשים נאסרות, מחשש שהרואה יאמר שהם קדשים, אין זה אלא בבהמות תמימות, הראויות לקרבן, אבל בהמות בעלות מום של חולין, לעולם מותרות, אף כשנשחטו לשם קדשים, כי מאחר שיש בהן מום, הרואה יודע שאינן קדשים, ואין לחוש לטעות.

ולדעת רבי יוחנן – אין חילוק בין בהמות תמימות לבעלות מום, ובכל מקום שיש לאסור בהמות חולין שנשחטו לשם קדשים, מחשש שמא יטעה הרואה לומר שהם קדשים, גם כשהם בעלות מום הן נאסרות, ואין לומר שהרואה יראה את המום, וידע שאינן קדשים, כי פעמים השוחט מכסה את המום בידו, ואינו ניכר לרואה.

וכששנים אוחזים בסכין ושוחטים בהמת חולין ואחד מהם שוחט לשם קדשים האוסרים את הבהמה הבהמה נאסרת.

וכל האמור עד כאן הוא כדעת חכמים. אבל לדעת רבי שמעון, בכל אופן חולין שנשחטו לשם קדשים, מותרים

הם, ואין לחוש לטעות של הרואה שיאמר שהם קדשים.

סליק פרק השוחט

פרק שלישי אלו טרפות

דף מ"ב

איסור אכילת בשר טריפה

נאמר בתורה, "וְאִנְשֵׁי קִדְשׁ תִּהְיוּ לִי וּבֶשֶׁר בְּשָׂדֵה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְקָלֵב תִּשְׁלַכּוּ אֹתוֹ", ללמד, שכל בשר, [בהמות, חיות, ועופות], אף אם הוא ממין המותר באכילה, ונשחט כדין, אם נעשה טריפה קודם השחיטה, [כלומר שארע בו אחד מהדברים העושים בעל חי לטריפה כפי שיתבאר בעזה"י בפרק זה], אסור הוא באכילה.

האם טריפה ראויה לחיות

בדף נ"ז יתבאר בעזה"י, שנחלקו חכמים, האם בעל חיים שנעשה טריפה, מעתה ימיו קצובים, ואינו ראוי לחיות יותר מאותה קצבה, [י"א שנים עשר חודש, וי"א שלושים יום]. או שאין קצבה לחייו, וראוי לחיות כמה שנים, [אלא שמתנוון והולך]. וביארו כאן בסוגיה מהיכן יש ללמוד עניין זה.

לדעת האומרים טריפה אינה חיה – דבר זה רמוז בכתוב, "דַּבְּרוּ אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר זֹאת הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ מִכָּל הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר עַל הָאָרֶץ", שמשמע ממנו שאין היתר אכילה אלא בראויות לחיות, ואם כן, טרפות שאסרה תורה, אינם בכלל הראויות לחיות.

ולדעת אומרים טריפה חיה – דבר זה מבואר בכתוב "לְהַבְדִּיל בֵּין הַטָּמֵא וּבֵין הַטָּהוֹר וּבֵין הַחֲמִיָּה הַנְּאֻכָּלֶת וּבֵין הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ", שלדעת תנא דבי רבי ישמעאל כוונת הכתוב להזהיר על שמונה עשרה הטרופות, שנאמרו למשה מסיני, וקרויים הם בכתוב, "הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ", משמע, שהטרפות חיות הן. אבל אין ללמוד זאת מהכתוב "זֹאת הַחֲמִיָּה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ" כלומר זאת ולא אחרת ואם כן יש חיה שאינה נאכלת והיא הטרפה ומכאן שהטרפה חיה. כי באמת הכתוב "זֹאת" לא בא למעט חיות שאינן נאכלות, אלא ללמד, שתפס הקב"ה מכל מין ומין, והראה לו למשה ואמר לו, זאת אכול, וזאת לא תיכול.

שמונה עשרה טרפות הנזכרות במשנתנו

שמונה עשרה מיני טריפות מנויות במשנתנו ואלו הן:

(א) נקובת הוושט. (ב) פסוקת הגרגרת. (ג) ניקב קרום של מוח. (ד) ניקב הלב לבית חללו. (ה) נשברה השדרה ונפסק החוט שלה. (ו) ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כלום. (ז) הריאה שניקבה או שחסרה. (ט) ניקבה הקבה. (י) ניקבה המרה. (יא) נקבו המעייים הדקים. (יב-יג) הכרס הפנימית שניקבה או שנקרעה. (יד-טו) הַמָּסַס ובית הכוסות שניקבו לחוץ. (טז) נפלה מן הגג. (יז) נשתברו רוב צלעותיה. (יח) דרוסה.

ובעזה"י בהמשך הפרק, נאריך לבאר כל אחת במקומה.

בסג"ר

[ארבע טרפות הנזכרות במשניות וברייתות]

ב. בהמה שנחתכו רגליה [=האחוריות] מן הארכובה [=ברך] ולמעלה.

לדעת תנא קמא – טרפה היא. ולדעת רבי שמעון בן אלעזר – כשרה היא, ואינה טריפה, שיכולה היא לכוות ולחיות.

ס. חסרון בשדרה.

לדעת בית שמאי – בהמה שנחסרו משדרתה שתי חוליות, נעשית טרפה.

ולדעת בית הלל – בהמה שחסר משדרתה אפילו חוליה אחת, נעשית טריפה.

רב יהודה אמר שמואל למד דין זה, מתוך שנחלקו בית שמאי ובית הלל לעניין טומאת אהל. ששדרה שלמה של מת מטמאה באהל, אפילו אין עליה כזית בשר, אבל כשחסרה אינה מטמאה באוהל. לדעת בית שמאי רק כשחסרה שתי חוליות אינה מטמאה באהל. ולדעת בית הלל, אף כשחסרה חוליה אחת, אינה מטמאה באהל.

ג. גְלוּדָה [שניטל עורה והופשטה כולה. או מחמת שחין, או מחמת מלאכה].

לדעת חכמים – טריפה.

ולדעת רבי מאיר – כשרה.

ד. חֲנוּתָא [שצמקה ריאה שלה ונתקשה כחירות של דקל].

אם נעשית כן על ידי אדם שהבעיתה בקולו – **טרפה**. כי אינה מבריא.

ואם נעשית בידי שמים על ידי קולות וברד – **כשרה**. כי חוזרת ומבריא.

שב שמעתתא

[שבע טרפות שאמרו אמוראים]

א. בוקא דאטמא [היא עצם הירך שראשה ככדור והוא נתון בתוך חור עצם המותן, כך שהוא יכול לנוע בתוכו בזמן הזזת הירך, ואינו יוצא ממנו] דשף מדוכתיה [=שקפץ ממקומו].

לדעת רב מתנא – כשבוקא דאטמא קפץ ממקומו, הבהמה טרפה.

ולדעת רבא – אין הבהמה טרפה בכך, עד שיקרע הגיד

שבה הבוקא דאטמא מחובר לחור עצם המותן.

ולהלכה – אין הבהמה טרפה בכך, עד שירקיב אותו גיד.

ב. לקתה בכוליא אחת.

לדעת רכיש בר פפא משמיה דרב, כשלקתה [אפילו] אחת הכליות, כגון שנתמלאת מוגלה עד אמצעיתה, הבהמה טרפה.

ג. ניקב הטחול.

לדעת רב עורא משמיה דרבא, אם ניקב הטחול בחלקו העליון שהוא עבה, הבהמה טרפה.

ד. סימנים שנדלדלו ברובם.

לדעת רבה בר בר חנה אמר שמואל, כשנתלשו הסימנים [קנה וושט] ממקום חיבורם בכמה מקומות, המצטרפים יחד להיות רוב, אף שעודם מחוברים מעט בבהמה, הבהמה טרפה.

ה. נעקרה צלע אחת מעיקרה.

לדעת רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל, כשנעקרה אפילו צלע אחת מעיקרה, כלומר שנחתכה צלע אחת כולה עם חצי החוליה של השדרה שהיא מחוברת בה, הבהמה טריפה [ומה ששינו שרק בשבירת רוב צלעות הבהמה טריפה זה כשכל צלע לא נשברה עד עיקרה].

ו. גולגולת שנחבסה [שהוכתה בלא שתינקב או תחסר] ברובה.

לדעת רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל, כשנחבסה רוב הגולגולת, אף על פי שלא ניקבה, ולא נפחתה, הבהמה טרפה.

ז. נקרע רוב הבשר החופה את רוב הכרס.

לדעת רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל, כשנקרע רוב הבשר שכנגד הכרס [הוא החלק הראשון של קיבת מעלי גרה, בלא המסס ובית הכוסות], אף שאין הקרע ברוב כל הבשר שכנגד כל בני המעינים, הבהמה טריפה.

מניין שמונה עשרה טרפות של תנא דבי ישמעאל

עד עתה נמנו 29 מיני טרפות, [18 של משנתנו, 4 של בסג"ר, ו-7 של שב שמעתתא], אולם בדברי תנא דבי רבי ישמעאל מבואר, ששמונה עשרה טרפות נאמרו למשה מסיני, ולהלן יתבאר בעזה"י, כיצד יתיישבו דברי תנא דבי רבי ישמעאל.

מתחילה, כשנוסף על מניין שמונה עשרה הטרפות של המשנה, ארבע טרפות של בסג"ר, רצו לומר, שלדעת רבי ישמעאל יש שמונה עשרה טרפות, כי הוא חולק על שלוש מהמניין הזה של 22.

(א) הוא חולק על טרפה של ניקבה המרה. [שלדעתו אינה אלא כדעת יחיד, הוא רבי יוסי ברבי יהודה ואין הלכה כן].

(ב) הוא חולק על טרפה של בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמטה, [שדעתו כדעת רבי שמעון בן אלעזר המכשיר].

(ג) הוא חולק על טרפה של גלודה, [שדעתו כדעת רבי מאיר המכשיר].

(ד) ויש לחסר עוד אחד מהמניין, כי לדעת תנא דבי רבי ישמעאל, המסס ובית הכוסות שנקבו אינם נמנים אלא כטרפה אחת, ולא כשתי טרפות.

ונמצא שאין אלא שמונה עשרה טרפות.

אולם למסקנה, כשנוספו על המניין עוד שבע טרפות של שב שמעתתא, ישבו את דברי רבי ישמעאל באופן אחר, שבאמת מודה רבי ישמעאל בכל 29 הטרפות המנויות לעיל, אלא שלדעתו, יש כמה טרפות שעניינם אחד, והם מנויות כאחת.

כל הטרפות שמחמת נקב, מנויות כאחת. [ואלו הן: (א) נקובת הוושט. (ב) ניקב קרום של מוח. (ג) ניקב הלב לבית חללו. (ד) הריאה שניקבה. (ה) ניקבה הקבה. (ו) ניקבה המרה. (ז) נקבו המעינים הדקים. (ח) הכרס הפנימית שניקבה או שנקרעה. (ט-י) המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ. (יא) ניקב הטחול]. ואם כן, תחת מניין של אחד עשר טרפות אלו, יש למנות מניין של טרפה אחת.

וכל הטרפות שמחמת פסיקה, מנויות כאחת, [ואלו הן: (א) פסוקת הגרגרת. (ב) חוט השדרה שנפסק]. ואם כן, תחת מניין של שני טרפות אלו, יש למנות מניין של טרפה אחת.

ונמצא, שתחת שלוש עשרה טרפות אלו, של נקיבות ופסיקות, אין למנות אלא שתיים, כלומר ממניין 29 טרפות יש לפחות 13, ולהוסיף 2, ונמצא המניין שמונה עשרה טרפות. [29 – 13 + 2 = 18].

דף מ"ג

מניין שמונה טרפות של עולא

לדעת עולא שמונה מיני טרפות נאמרו למשה מסיני, ואין כוונתו לחלוק על המניין המבואר לעיל, [חוץ מדבר אחד כפי שיתבאר בעזה"י להלן], אלא כוונתו למנות את כל הטרפות שעניינם אחד כטרפה אחת.

א. טרפות של נקובה.

לפי המבואר עד עתה, לכל היותר יש בכלל זה אחת עשרה טרפות: (א) נקובת הוושט. (ב) ניקב קרום של מוח. (ג) ניקב הלב לבית חללו. (ד) הריאה שניקבה. (ה) ניקבה הקבה. (ו) ניקבה המרה. (ז) נקבו המעינים הדקים. (ח) הכרס הפנימית שניקבה או שנקרעה. (ט-י) המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ. (יא) ניקב הטחול.

ולדעת חייא בר רבא, אין בכלל זה אלא שמונה טרפות, כי הוא חולק על שתיים מהטרפות המנויות כאן. (א) הוא חולק על טרפה של ניקבה המרה. [שלדעתו אינה אלא כדעת יחיד, הוא רבי יוסי ברבי יהודה ואין הלכה כן. אבל לדברי רב יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, הלכה כרבי יוסי

ברבי יהודה, ומכל מקום, אף לדעת רבי יוסי ברבי יהודה, אם היה הנקב במקום דיבוקה של המרה בכבד, וחיבור הכבד סותם את הנקב, הרי זו כשרה]. (ב) הוא חולק על טרפה של ניקב הטחול. [שלדעתו אינה אלא כדעת יחיד, הוא רבי עזירא, ואין הלכה כן]. וכמו כן אינו מונה את המסס ובית הכוסות שניקבו לחוץ אלא כאחת ונמצא שיש כאן שמונה טרפות של נקיבה.

ב. טרפות של פסוקה.

לפי המבואר עד עתה, יש בכלל זה **שתי** טרפות: (א) פסוקת הגרגרת. (ב) חוט השדרה שנפסק.

ג. טרפות של נטולה.

לפי המבואר עד עתה, יש בכלל זה **חמש** טרפות: (א) ניטל הכבד. (ב) גלודה [שניטל העור]. (ג) בוקא דאטמא דשף מדוכתיה, [שניטל הירך ממקומו]. (ד) נדלדלו הסימנים, [שניטלו ממקומם]. (ה) עקירת צלע מעיקרה, [שניטלה הצלע].

ד. טרפות של חסורה.

לפי המבואר עד עתה יש בכלל זה **שלוש** טרפות: (א) הריאה שחסרה. (ב) בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה. (ג) חסרון בשדרה.

ה. טרפות של קרועה.

לפי המבואר עד עתה, יש בכלל זה **שתי** טרפות: (א) הכרס הפנימית שנקרעה. (ב) נקרע רוב הבשר החופה את רוב הכרס.

ו. טרפות של דרוסה.

לפי המבואר עד עתה, יש בכלל זה **טרפה אחת**: (א) דרוסה.

ז. טרפות של נפולה.

לפי המבואר עד עתה, יש בכלל זה **טרפה אחת**: (א) נפלה מן הגג.

ח. טרפות של שבורה.

לפי המבואר עד עתה יש בכלל זה **שתי** טרפות: (א) נשתברו רוב צלעותיה. (ב) גולגולת שנחבסה ברובה.

ולדעת רביש בר פפא, יש מין נוסף של טרפות, הוא לקותא, כמו שנתבאר לעיל, שלדעתו, כשלקתה הבהמה בכליה, היא נעשית טרפה.

אבל עולא חולק על כך, ואומר, שאינה נעשית טרפה בכך, משום שלדעתו יש להחשיב את הלקויה כאילו ניקבה, משום שכל לקויה סופה להינקב, ובכליות הכל מודים שהנקב עצמו אינו מטריף, וכל שכן שבלקוי בלבד אין להטריף.

ביאור טעמי המחלוקת בעניין ניקבה המרה

לדעת חכמים יש ללמוד מהכתוב, שמחמת נקב במרה אין נעשים טרפה, שכן אמר איוב בשעה שנתייסר "יִסְבּוּ עָלַי רַגְוֵי יַפְלַח פְּלִיטֵי וְלֹא יִחְמוֹל יִשְׁפֹּךְ לְאָרֶץ מְרִתֵּי", והרי זה לכל הפחות כמי שנקבה מרתו, ובכל זאת לא מת הרי שלא נעשה בכך טרפה.

אולם רבי יוסי ברבי יהודה דחה ראיה זו, שכן, אם יש ללמוד מהכתוב הזה כן, כמו כן יש ללמוד ממנו שכליה לקויה אינה טרפה, שנאמר בו "יִפְלַח פְּלִיטֵי וְלֹא יִחְמוֹל", ובוזה חכמים מודים שהיא טרפה.

אלא שבאמת אין ללמוד מהכתוב הזה כלל, כי כולו מעשה ניסים, שכן איוב הוכה מכות שהיה ראוי למות בהן ולהיטרף בהן, ורק על ידי נס לא מת, שכך נאמר, "וַיֹּאמֶר ה' אֶל הַשָּׁטָן הֲנִי בְּיָדָךְ אֲךָ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר", כלומר הכהו מכות מות, ולכך יש צורך לצוות לשמור נפשו.

טרפה בנטילת הכבד

לדעת התנא של המשנה בתחילת הפרק, אין הבהמה נעשית טרפה בנטילת הכבד, אלא כשניטל כולו, אבל אם נשאר ממנו אפילו מעט, אינה טרפה.

ולדעת התנא של המשנה בהמשך הפרק, לא די בכך שישאר מעט מהכבד, וכל שלא נשאר ממנו כזית, הבהמה טרפה.

לדברי רבי יצחק בר יוסף אמר רבי יוחנן, הלכה כתנא של המשנה שבהמשך הפרק, וכל שלא נשאר כזית מן הכבד הבהמה טרפה.

ולדברי רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן, כלל הוא, שבכל מקום שנאמרה משנה בסתם, [בלא שם של תנא], הלכה כמותה, וכשיש שתי משניות השנויות בסתם, וסותרות זו את זו, אם יש טעם להעדיף אחת מהן, הלכה כמותה, אבל כשאין טעם להעדיף אחת מהן, הדבר בספק, וכן הוא בנידון דידן, שאין טעם להעדיף דברי משנה אחת מחברתה, והרי הדבר בספק, מה דין בהמה שניטל ממנה הכבד, ונשתייר ממנו פחות מכזית.

נקב בקורקבן

הקורקבן הוא קיבת העוף, שבה מתעכל המאכל, והוא עשוי שתי שכבות, שכבת בשר עבה חיצונה, ושכבה דקה פנימית, והמאכל מונח בפנים. שכבת הבשר החיצונה היא הקרויה קורקבן, והשכבה הפנימית היא הקרויה כיס.

א. אם ניקב הקורקבן וכיס שלו קיים, או שניקב הכיס והקורקבן קיים, הרי זה כשר, כי אין כאן נקב מהחוץ ועד הפנים.

ב. ואם ניקבו גם הקורקבן וגם הכיס שלו, והנקב במקום אחד, [כך שהאוכל שבקורקבן יוצא ממנו בבת אחת, מתוך הכיס הפנימי עד מחוץ לקורקבן החיצון], הרי זה טרפה, כי יש כאן נקב מהחוץ ועד הפנים.

ג. ואם ניקבו הקורקבן והכיס זה שלא כנגד זה. לדעת מר זוטרא משמיה דרב פפא, אף על פי שאין הנקב במקום אחד, מכל מקום, מאחר שהאוכל שוהה בתוך הכיס, הוא נכנס בנקב שבו, ומחלחל עד הנקב שבקורקבן החיצון,

והרי זה כמו שהיה הנקב במקום אחד, מהחוץ ועד הפנים, והרי זה **טרפה**. **ולדעת רב אשי**, מאחר שהקורקבן אינו נע ונד, אלא מונח במקומו, כשהנקבים אינם במקום אחד, לעולם יגיע הנקב הפנימי להיות מכוון עם הנקב בקורקבן החיצון, ולכן הוא **כשר**, כמי שלא ניקב בו נקב אחד, מהחוץ עד הפנים. [ורב אחא בריה דרב יוסף אמר, שגם משמו של מר זוטרא שמע, שאמר משמו של רב פפא, כן].

נקב בוושט

שני עורות יש לו לוושט, [וכשהם כתיקונם, החיצון אדום, והפנימי לבן, אבל אם האדים הפנימי או שהלבין החיצון סימן טרפה הוא].

א. אם ניקב רק אחד מהעורות, מאחר שאין הנקב מפולש, מהחוץ ועד הפנים, הרי זה **כשר**.

ב. ואם נקבו שני העורות במקום אחד, כך שהנקב מפולש, מהחוץ עד הפנים, הרי זה **טרפה** אף בנקב כלשהו.

ג. ואם ניקבו שני העורות, ואין הנקבים מכוונים, אלא זה שלא כנגד זה. **לדעת מר זוטרא משמיה דרב פפא**, מאחר שאין שני הנקבים יחד, הרי זה **כשר**, כי מאחר שהאוכל אינו מתעכב בוושט, אלא עובר בו בלבד, אינו חודר לנקב שבעור הפנימי, לחלחל בין העורות עד הנקב שבעור החיצון. **ולדעת רב אשי**, מאחר שהוושט מתכווץ ומתרחב על ידי האכילה ותזוזת הקנה הסמוך, על ידי זה שני הנקבים של שני העורות מתקרבים זה לזה, ופעמים באים למקום אחד, ומחמת כן יש להיות **טרפה**. [ורב אחא בריה דרב יוסף אמר, שגם משמו של מר זוטרא שמע, שאמר משמו של רב פפא, כן].

נקב שנסתם

כל הטרפות שעל ידי הנקב, טרפות הן, אפילו אם לאחר

מכן נסתמו על ידי קרום, שעלה מחמת המכה, כי הקרום הזה אינו מתקיים, והרי הנקב כבלא סתימה.

ודווקא טרפה שעל ידי נקב אינה חוזרת להכשרה, **אבל מי**

שנעשה כרות שפכה על ידי נקב, אם נסתם הנקב, חוזר הוא להכשרו.

בדיקת הוושט

אף על פי שנקב בוושט טרפה, אין צורך לבדוק את הוושט

מנקב, אלא במקום שיש לחוש שנטרפה, כגון במקום ספק

דרוסה, [כפי שיתבאר בעזה"י בדף נ"ג], ובדיקת בהמה ספק

דרוסה, היא לראות שלא האדים כנגד החלל, ובסימנים

שלא האדימו הסימנים עצמם.

ואמר רבה, שאין הוושט נבדק אלא **מבפנים**, [לפי שהעור

החיצון אדום ואין טפת דם נכרת בו].

השוחט עוף, שיש לחוש שמא נטרף בוושט על ידי דריסה,

ישחוט בקנה, [ודיו בכך ששחיתת העוף בסימן], ואחר כך

יבדוק את הוושט השלם בדיקה פנימית.

והשוחט בהמה, ישחט שני סימנים, ואחר כך יבדוק את

הוושט בדיקה פנימית, ואף על פי שכשיש חשש נקב

בוושט, אין הבדיקה מועילה אחר השחיטה, שמא במקום

נקב שחט, כשהחשש הוא מחמת דריסה, הבדיקה

מועילה, כי אם נעשה נקב על ידי דריסה, כל המקום

מאדים, ואפילו שחט במקום הנקב הדבר ניכר.

רבה רצה לחדד את אביי שישאל על מה שרואה

ארע, שהביאו לרבה לבדוק ספק דרוסה, והיה אביי

תלמידו לפניו, ורצה רבה לנסות את תלמידו, לראות אם

ישאל כשיראה דבר שאינו כפי שלימדו, ולפיכך הראה לו,

שהוא בודק את הוושט מבחוץ, [שלא כדין]. אמר לו אביי,

והלא אדוני הוא האומר שאין הבדיקה מועילה לוושט

מבחוץ. הפך רבה את הוושט ובדקה מבפנים ומצא עליה

שתי טיפות דם, והטריפה.

חשש נקב בוושט כשנמצא בה קוץ

כבר נתבאר בדף כ"ח, שאחר השחיטה אין אפשרות

לבדוק שלא היה נקב בוושט, כי אף אם לא ימצא בו שום

נקב, אין בזה הוכחה שלא היה בו נקב, כי יתכן שהיה בו

נקב במקום השחיטה, ולכן לא נמצא.

ומכל מקום, כל שאין סיבה לחוש שהיה בו נקב, אין

חוששים, ולכן אף על פי שאי אפשר לבדוק זאת, אוכלים

את הבהמות הנשחטות.

ולדעת עולא, כן הדין אפילו אם נמצא קוץ תחוב בתוך דופן

הוושט, [באופן שאין רואים נקב מבחוץ, ואין קורט דם

מבפנים], אין לחוש שהקוץ נקב את הוושט מהפנים עד

החוץ, [ולא נמצא כי היה במקום השחיטה], ולכן הבהמה

מותרת.

- **ודין זה**, הוא **כדעת האומרים, שספק דרוסה**, [כגון שעבר

אריה לידה], **מותרת בלא בדיקה**, ואין חוששים שנדרסה

ונטרפה. [והוא הדין בזה אין חוששים שנקבה הקוץ].

- **ואין לדמות דין זה, לדין מי שאכל חתיכה אחת משתי**

חתיכות, שאחת מהן חלב, שמביא על כך אשם תלוי, שמא

אכל את האסורה. שכן כשהיתה חתיכה אחת חלב, הוחזק

להיות שם דבר אסור. מה שאין כן בזה, אף שנתחבה קוץ

בוושט, כל זמן שלא נודע שניקבה את הוושט, לא הוחזקה

בהמה להיות אסורה.

- **וכמו כן, אין לדמות דין זה, לדין מי ששחט בסכין**

בדוקה, ואחר כך נמצאת פגומה, שיש לחוש שמא נפגמה

קודם השחיטה, והבהמה אסורה. שכן, כשנפגמה הסכין,

נמצא בוודאי דבר שיש בו כדי לאסור את הבהמה, מה

שאינו כן בזה, אף שנתחבה קוץ בוושט, כל זמן שלא נודע

שניקבה את הוושט, לא הוחזקה בהמה להיות אסורה.

- **וכמו כן, אין לדמות דין זה, לדין מי שנסתפק אם נטמא**

ברשות היחיד, שהוא טמא מספק, כי אין ללמוד כלל

מאותו דין, שהוא הלכה למשה מסיני, שספק טומאה

ברשות היחיד טמא, וספק טומאה ברשות הרבים טהור, ואין לך ללמוד, לא מדין רשות היחיד, ולא מדין רשות הרבים.

ולדברי ההוא מרבנן שישב לפני רב כהנא, דווקא כשנמצא קוץ בוושט כשאינו תחוב בדופן הוושט, אין לחוש לנקב, אבל אם נמצא הקוץ תחוב בדופן הוושט, יש לחוש שניקב הוושט, ומאחר שאי אפשר לבדוק זאת, הבהמה אסורה. [ואמר רב כהנא שלא לשמוע לדברי האומר כן]

תורבץ הוושט

[מקום דיבוק הוושט בבית הבליעה בגובה הלחי]

א. **בבהמה**. הוושט ברוב אורכו רך הוא, ורק סמוך לראשו הוא מתקשה, ומחמת כן יש בו שלושה חילוקים באורכו.

– ברוב אורכו שהוא רך מאוד, אם יחתכוהו לשנים הפתחים הנוצרים במקום החיתוך נסתמים על ידי כיווץ הוושט. [וזה הנקרא בגמרא חותכו וכוץ].

– במקום הסמוך לבית הבליעה, ששם הוושט מתחיל להתקשות, אם יחתכוהו לשנים, הפתחים הנוצרים במקום החיתוך, עומדים פתוחים אינם מתכווצים ואינם מתרחבים. [וזה הנקרא בגמרא חותכו ועומד במקומו].

– ובראשו של הוושט ממש, ששם הוא קשה ביותר, אם יחתכוהו לשנים, הפתחים הנוצרים במקום החיתוך, מתרחבים מחמת החיתוך, ונותרים רחבים. [וזה הנקרא בגמרא חותכו ומרחיב].

לדעת מרי בר מר עוקבא אמר שמואל – תורבץ הוושט הוא ראש הוושט ממש, מקום שחותכו ומרחיב, אבל כל המקום שעד שם, אף המקום שחותכו ועומד במקומו, הוא בכלל הוושט עצמה.

ולדעת רב פפי אמר רב ביבי בר אבבי – המקום שחותכו ועומד במקומו הוא תורבץ הוושט, ורק שאר הוושט שחותכו וכווץ, הוא בכלל הוושט עצמה.

[ודעת רב נחמן כתובה בדף מ"ד].

ב. **ובעוף** [=ביונה]. לדעת רבי זירא, ביונה אין נקרא תורבץ הוושט, אלא בית הבליעה בלבד. ולדברי רב אויא, הכוונה לראש הוושט ממש, ועוד מעט, בשיעור שהוא פחות מאורך של גרגיר שעורה, ויותר מאורך גרגיר חיטה.

דין תורבץ הוושט

לדעת רב [כפי שאמר רב יהודה] – תורבץ הוושט דינו כוושט עצמה, ומקום כשר לשחיטה הוא, ולכן אם יש בו נקב כלשהו הרי זו טרפה.

ולדעת שמואל – תורבץ הוושט אינו נידון כוושט עצמה, ואינו כשר לשחיטה, ולכן אם יש שם נקב כלשהו אינה טרפה, [ורק אם נחתך רובו הרי זו טרפה].

ולדעת רב [כפי שאמר רמי בר יחזקאל בדף מ"ד] – הוושט נתנו בו חכמים שיעור עד היכן הוא כשר לשחיטה, ותורבץ הוושט אינו נידון כוושט עצמה, אלא הוא חוץ לשיעור שנתנו חכמים בוושט, ואף על פי כן, לעניין טרפה, הוא נידון כוושט עצמה, ובנקב כלשהו נעשית טרפה.

שחיטה שתחילתה משהו בתורבץ הוושט וכל השאר

בוושט עצמה

לדעת רב [כפי שאמר רב יהודה] – הבהמה כשרה בשחיטה זו, כי לדעתו, כל החיתוך היה במקום הכשר לשחיטה.

ולדעת שמואל – הבהמה כשרה בשחיטה זו, ואף על פי שלדעתו תחילת החיתוך היתה במקום שאינו כשר לשחיטה, כי מכל מקום בחיתוך המועט הזה בתורבץ הוושט, לא נעשית הבהמה טרפה, ונמצא שכשנשחטה בוושט עצמה, נשחטה בהמה כשרה.

ולדעת רב [כפי שאמר רמי בר יחזקאל] – הבהמה אסורה כי החיתוך בתורבץ הוושט אינו נחשב כחיתוך של שחיטה, שאין זה מקום שחיטה, ובחיתוך הזה נעשית הבהמה טרפה, כי גם בתורבץ הוושט הבהמה נעשית טרפה בנקב כלשהו, ונמצא, שכשנשחטה הבהמה בוושט עצמה, שהיא מקום השחיטה, כבר היתה טרפה.

ההוא תורא דהוה לבני רב עוקבא

שורם של בני רב עוקבא, נשחט באופן הנ"ל, שתחילת החיתוך היתה מעט בתורבץ הוושט, ושאר החיתוך בוושט עצמה.

- והטריף רבא את השור, [והאכילוהו לכלבים]. ומשמע מתוך סוגית הגמרא, שהסיבה שהטריף את השור, אינה משום שסמך על דעת רב [כפי שאמר רמי בר יחזקאל], כי באמת לא ידע מדעה זו, אלא מדעת רב [כפי שאמר רב יהודה], ומדעת שמואל, והטיל על השור חומרות שתי דעות אלו, כלומר, החשיב את תורבץ הוושט שאינו מקום שחיטה, ואם כן החיתוך בו אינו חלק מהשחיטה, [כדעת שמואל], ואמר, שאפילו נקב קל במקום הזה מטריף, [כדעת רב].

- וכששמע רבי אבא את הפסק הזה, אמר, שטעה רבא בזה, שכן בין לדברי רב [כפי שאמר רב יהודה], ובין לדברי שמואל, יש להכשיר את השור, [כפי שנתבאר לעיל], וטעות זה של רבא נחשבת כטעות בדבר משנה, שדינו בטל, ולפיכך עליו לשלם לבני רב עוקבא מה שהפסידם.

- ואמנם אם דברי רבא היה מחמת צירוף חומרות רב ושמואל, יש לדחות את דבריו, שכן אין לצרף שתי חומרות הבאות מחמת שני דינים הסותרים זה את זה, [שאם תורבץ הוושט נחשב מקום שחיטה כדעת רב, אין בתחילת החיתוך להטריף, כי היא חלק מהשחיטה, ואם תורבץ הוושט אינו נחשב כמקום שחיטה כדעת שמואל, הלא דעת שמואל שאינו נעשה טרפה בנקב אלא בחיתוך של רוב]. אלא שרב טבות יישב את דברי רבא, [כדף מ"ד],

שהיו על פי דברי רב, [כפי שאמר רמי בר יחזקאל], שבאמת תורבץ הוושט אינו מקום שחיטה, ואף על פי כן יש בו טרפה בנקב, ואין כאן צירוף של שתי חומרות הסותרות זו את זו.

דין שנחלקו בו חכמים

כל דין שנחלקו בו חכמים, ולא הכריעו בו, אם הלכה כך או כך.

הרוצה לעשות כדעה זו, יעשה. והרוצה לעשות כדעה זו, יעשה, ובלבד שיעשה כדעה שבחר, בין להקל, ובין להחמיר. [כגון לעניין שדרה שנחלקו בה בית שמאי ובית הלל שלדעת בית שמאי גם כשתחסר חוליא אחת דין שדרה שלמה לה, ולעניין טומאה חומרא היא, שהיא מטמאה באהל, ולעניין היתר אכילה קולא, שאין זו טרפה. ולדעת בית הלל, כשתחסר חוליא אחת, נחשבת כשדרה חסרה, ולעניין טומאה קולא היא, שאינה מטמאה באהל, ולעניין היתר אכילה חומרא היא, שהיא טרפה].

אבל העושה כשתי הדעות להקל, נקרא רשע. [כגון בשדרה שחסרה חוליה אחת, שלעניין טומאה הוא מקל, לומר אינה שדרה שלמה, ואינה מטמאה באהל, ולעניין היתר אכילה הוא מקל, לומר שדרה שלמה היא, ואינה טרפה].

דף מ"ד

והעושה כשתי הדעות להחמיר, נקרא כסיל, ועליו הכתוב אומר, "וְהַכֹּסֵיל בְּחֶשֶׁךְ הוֹלֵךְ". [כגון בשדרה שחסרה חוליה אחת, שלעניין טומאה הוא מחמיר, לומר שדרה שלמה היא, ומטמאה באהל, ולעניין היתר אכילה הוא מחמיר, לומר שדרה חסרה היא, והרי זו טרפה].

-

וכל זה, ברוב המחלוקות שלא הכריעו בהם חכמים כמו מי ההלכה, אבל במחלוקות בית שמאי ובית הלל, מאחר שיצאה בת קול ואמרה, שהלכה כבית הלל. לדעת האומרים שיש להשגיח בדברי בת קול, מעתה אף שלא הכריעו חכמים במחלוקות הללו, כבר הכריעו משמים, שבכל המחלוקות בין בית שמאי ובית הלל, הלכה כבית הלל, ואין לעשות כדברי בית שמאי.

דעת רב נחמן בעניין שחיטה בתורבץ הוושט

משמע מתוך הסוגיה, שלדעת רב נחמן, אין לשחוט בתורבץ הוושט, ושיעור המקום הזה, הוא כדי תפיסת יד מראש הוושט.

- לפירוש מורו הזקן של רש"י, צריך להניח בוושט לצד הראש כשיעור שלוש או ארבע אצבעות, ורק משום ולמטה הוושט עצמה, שהיא מקום השחיטה.

- ולפירוש ששמע רש"י, צריך להניח בוושט לצד הראש כשיעור מקום אחיזת חודי הצפרנים, ורק משום ולמטה הוושט עצמה, שהיא מקום השחיטה.

- ובה"ג מפרש, שצריך להניח, כדי תפיסת יד, כדנקיט איניש בשתי אצבעותיו.

עד היכן מקום שחיטה בוושט מצד הכרס

לדעת רב נחמן, גבול הוושט הכשר לשחיטה מהצד של הכרס, הוא תחילת המקום שיש בו שערות בכרס הפנימי.

- בבהמות דקות אין השער נכנס בוושט עצמה כלל, אלא מתחיל בכרס עצמה, ונמצא שהוושט ראויה לשחיטה עד כניסתה לכרס ממש.

- ובשוורים, השיער נכנס גם לטפח האחרון של הוושט, ואין לשחוט בטפח האחרון של הוושט.

טרפה בכרס

לעניין דיני טרפות, הכרס חלוקה לשנים.

- חלק הכרס הנחבא במקום המיצר שבין הצלעות האחרונות של החזה, נקרא כרס הפנימי, ובנקב כלשהו בו הבהמה טרפה. ובשוורים שהשער נכנס טפח בוושט, גם הטפח הזה של הוושט הוא בכלל הכרס הפנימי.

- ושאר הכרס היוצאת מאחורי הצלעות, יש לו דין אחר, שאינו נעשה טרפה, אלא אם יקרע רוב הבשר החופה את רוב הכרס הזה.

תורבץ הוושט שניטל מלחי

לדעת רב נחמן אמר שמואל – אם נפרד תורבץ הוושט מבשר הלסת שהוא מחובר בו, לא נטרפה בכך הבהמה, וכן שנינו, שאם ניטל הלחי התחתון [=לסת התחתונה], לא נטרפה הבהמה, אף על פי שבכך נפרד התורבץ מבשר הלסת שהיה מחובר בו.

ומסקנת הגמרא, שאם נפרד כל התורבץ מבשר הלסת, נמצא שנעקרו סמנים ממקומם, שכן על ידי חיבור התורבץ לבשר הלסת, הוושט עומד במקומו, והרי זה טרפה, ולא נאמר הדין הזה, אלא כשנעקר רק רוב התורבץ מחיבורו בבשר הלסת, באופן שאותו חיבור מועט של התורבץ חזק הוא, שכולו במקום אחד, ובכך נחשב הוושט כמי שלא נעקר ממקומו, ואין כאן עיקור, והבהמה כשרה, [ומחמת שהתורבץ אינו מחובר ברובו אין להטריף כי אין צורך כלל בחיבור התורבץ אלא כדי שלא תחשב הוושט עקורה וכל שהוושט אינה עקורה לא אכפת לנו מחיבור התורבץ בבשר הלסת].

בהמה או עוף שנעשה חתך בגרגרת שלהם, [אף שלא נחסר מהגרגרת מחמת החתך, אלא שנעשה בה כעין פתח], נעשית טרפה, כשיהיה החיתוך בשיעור רוב הגרגרת.

דעת רב ללשון ראשון – השיעור הוא **רוב עוביה**, כלומר יש למדוד את עובי הגרגרת, עם הדפנות, ואם נחתך רוב השיעור הזה נעשית טרפה.

ודעת רב ללשון שני – השיעור הוא **רוב חללה**, כלומר יש למדוד את עובי חלל הגרגרת בלא הדפנות, ואם נחתך רוב השיעור הזה, נעשית טרפה.

וכשהגרגרת נפסקת מכיוון קדמת הצואר, היא נעשית טרפה לפי השיעור הראשון, קודם שתעשה טרפה לפי השיעור השני. וכשהגרגרת נפסקת מכיוון אחורי הצואר, היא נעשית טרפה לפי השיעור השני, קודם שתעשה טרפה לפי השיעור הראשון.

דבר שהורה בו חכם שהוא טמא או אסור

כשחכם אחד טימא או אסר איזה דבר, אין חכם אחר רשאי לטהר ולהתיר.

וכל זה כשהראשון פסק את הדין בפירוש, לטמא ולאסור, אבל אם רק הראה שכן דעתו, אבל לא פסק את הדין כפי דעתו, מותר לחכם אחר לטמא ולהתיר.

וכן היה בבהמה שנפסקה גרגרת שלה ברוב עוביה ולא ברוב חללה, והביאו אותה לרב לבדקה, ובא רב לבדוק אם נפסק רוב עוביה, כפי דעתו שהיא נעשית טרפה בכך, וקודם שפסק שהיא טרפה, שאלוהו רב כהנא ורב אסי, הלא הוא לימד אותם שאינה נעשית טרפה אלא כשנפסק רוב חלל הגרגרת, וכששמע את דבריהם, לא פסק הדין כפי דעתו שיש להטריף, ושלח הגרגרת לרבה בר בר חנה, והוא הכשיר, כי לדעתו אינה טרפה אלא כשנפסק רוב חללה.

מאכל שהותר אחר שאלת חכם

כבר נתבאר בדף ל"ז, שלדעת תנא קמא בברייתא, כשאמר יחזקאל, "וְלֹא בָא בְּפִי בְּשֵׁר פְּגוּל", התכוון לומר, שהחמיר על עצמו בדבר זה, שלא אכל מעולם, **מבהמה שהורה בה חכם**, [כלומר שנולד בה ספק, והוצרך לשאול לחכם להתירו].

ויש ללמוד מכך, שאף על פי שהורה החכם על הדבר שהוא מותר, מידת חסידות היא שלא לאכול ממנו, כי נולד בו ספק שהוצרך לשאל חכם.

ומבואר כאן בסוגיה, שכל זה בדבר שהתיר החכם על ידי סברתו, שיש לחוש שמא אין סברתו מעולה, ויש מקום לומר סברא הפוכה.

אבל כשהחכם התיר מחמת דין ברור, אין שום בית מחוש מלאכול מה שהתיר, ואף לא ממידת חסידות.

ולכן כשנשאל רבה בר בר חנה על הכשר בהמה שנפסקה גורגרת שלה ברוב עוביה ולא ברוב חללה, והכשירה, משום שקיבל מרבנותיו שכל שלא נפסק רוב חללה היא כשרה, אכל מן הבשר הזה, ולא נמנע מחמת שבא היתרה על ידי הוראת חכם.

לקנות דבר שהותר על ידו

חפץ או מאכל שזכה בו אדם בדין, כגון שהיה בו ספק טומאה, והתירו הדיין על ידי עדים, או שהיה עליו ערעור ממון, ופסק הדיין לתתו לזה על ידי עדים.

מעיקר הדין, מותר לדיין ולעדים לקנות את הדבר מהזוכה בו על פיהם. אבל אמרו חכמים, הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו, שאם יקנו ממנו, יהיו הכל סבורים, שבשביל כך העידו העדים לטובתו, ודן הדיין לטובתו, כדי שיחזור הזוכה וימכרנה להם בזול, ויהיו חשודים בכך כמי שקיבלו שוחד.

וכל זה בדבר הזה, שאין לו ערך ידוע, אלא נמכר בשומא, פעמים ביוקר פעמים בזול, שכן מאחר שאין לו ערך ידוע, יש לחוש לחשד הזה, שיאמרו שהזוכה מוכר אותו לדיין או לעדים בזול ממה שהיה רוצה ויש בכך משום נתינת שוחד, ואין לדיינים ולעדים לקנותו מהזוכה בדין.

אבל בדבר שיש לו מחיר קבוע, והוא נמכר במשקל, [מחיר קצוב לכל ליטרא], אין לחוש שמא הזוכה בדין ימכרנו לדיין או לעדים בזול, ומותר להם לקנות ממנו. ולכן רבה בר בר חנה [ורבה חתנו של רב חסדא] קנו בשר מבהמה שהביאו לפניהם לבדוק אם נטרפה, ובדקוה והכשירוה, שכן היא נמכרת במשקל ואין לחוש שיאמרו שהכשירוה כדי שימכרו להם ממנה בזול. [ואין לאסור שמא יאמרו שהתירוה כדי שימכרו להם את החלק היפה שבה, שכן אף אם לא היו מתירים היו מוצאים לקנות חלק יפה בבהמה, שכן בכל פעם היו מכבדים אותם ונותנים להם את החלקים היפים שבבהמה].

הרואה טרפה לעצמו

¹ הגרגרת היא קנה הנשימה, שדרכו האויר נכנס מהחוף לריאות, ויוצא בחזרה. ודפנות הגרגרת עשויות משתי שכבות, שכבה החיצונית של טבעות סחוס שאינן שלמות,

ושכבה פנימית של קרום שהוא כמין צינור. מהצדדים שבהם הטבעות מקיפות את הקנה, הדופן עבה, ומהצד שהטבעות פתוחות הדופן דק שאינו אלא קרום.

אמר רב חסדא: איזהו תלמיד חכם. זה הרואה טרפה לעצמו, שכשנולד ספק טרפות בבהמתו, ונראה בו טעם לאיסור וטעם להיתר, אינו חס עליה ואוסרה.

ואמר רב חסדא: איזהו "וְשׂוֹנֵא מִתְּנַת יְחִיָּה". זה הרואה טרפה לעצמו, שבזה ניכר שהוא שונא מתנות אחרים, שהרי אף את שלו אינו חומד להכריע להיתר.

דרש מר זוטרא משמיה דרב חסדא: כל מי שקורא ושונה ורואה טרפה לעצמו ושימש תלמידי חכמים [שלמד לתרץ טעמי המשנה ומשניות הסותרות זו את זו, כלומר למד גמרא], עליו הכתוב אומר, "יִגִּיעַ כְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֶשְׂרִיף וְטוֹב לָךְ" [שכן מאחר שאת שלו אינו חומד, כל שכן שאינו חומד בשל אחרים לגנוב ולגזול, ויגע תמיד מגיע כפיו].

רב זביד אמר: זוכה זה ונוחל שני עולמות, העולם הזה והעולם הבא, "אֶשְׂרִיף" בעולם הזה "וְטוֹב לָךְ" לעולם הבא.

מתנה מהנשיא לחכם

כשהיו שולחים לרבי אלעזר איזה דבר מבית הנשיא, לא היה מקבל, וכשהיו מזמינים אותו לאכול אצלם, לא היה אוכל, והיה אומר, שהסיבה שאינה רוצה להנות מהם, כי רוצה הוא לחיות, ונאמר "וְשׂוֹנֵא מִתְּנַת יְחִיָּה".

כשהיו שולחים לרבי זירא איזה דבר, לא היה מקבל מהטעם הנ"ל, אבל כשהיו מזמינים אותו לאכול אצלם, היה הולך, כי היה אומר, שבכך שהולך אליהם לאכול, הם מתכבדים, וההנאה היא שלהם, ואין זו מתנה מה שמקבל מהם.

דף מ"ה

שיעור חסרון גולגולת [לטומאה]

גולגולת שלמה של מת מטמאה באוהל, אבל אם כן חסר בה כשיעור כזה, שאם יתחסר מגולגולת של אדם חי, הוא ימות, והוא כשיעור מלא מקדח של רופאים, אינה מטמאה.

- ולא רק כשהיה בה חור אחד עגול, שהוא בדיוק כשיעור מלא מקדח.

- אלא אף כשהיה בה חור ארוך וצר, ששטחו כשטח מלא מקדח.

- ואפילו היו בה כמה חורים קטנים, שאם יצטרפו יחד, יהיה בהם שיעור מלא מקדח.

	נקב עגול כמלא מקדח		נקב ארוך ששטחו כמלא מקדח		נקבים קטנים ששטחם יחד כמלא מקדח
---	--------------------	---	--------------------------	---	---------------------------------

שיעור חסרון בגרירת בהמה

בדף נ"ד יתבאר בעזה"י, שגרירת שנעשה בה חור, וחסרה כשיעור איסר האיטלקי, סימן טרפה היא, אף על פי שאינה פסוקה ברובה.

- ולא רק כשהיה בה חור אחד עגול, שהוא בדיוק כשיעור איסר האיטלקי.

- אלא אף כשהיה בה חור ארוך וצר, ששטחו כשטח איסר האיטלקי.

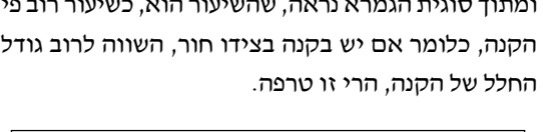
- ואפילו היו בה כמה חורים קטנים, שאם יצטרפו יחד, יהיה בהם שיעור איסר האיטלקי.

צירוף נקבים שאין בהם חסרון

כשם שנקבים שיש בהם חסרון, מצטרפים לשיעור איסר האיטלקי, שהוא שיעור טרפת הגרירת בחסרון. כך נקבים שאין בהם חסרון, מצטרפים לשיעור רובה של גרירת, שהוא שיעור טרפת הגרירת בפסיקה [=חיתוך] בלא חסרון, ולכן אם היו בגרירת נקבים דקים, שהם מקיפים את הגרירת במקום אחד סביב סביב, ויש בכולם יחד שיעור רוב היקף הגרירת, הרי זו טרפה, כמי שנפסקה רובה.

שיעור חסרון בגרירת עוף

שיעור חסרון בגרירת העוף, אינו כשיעור איסר האיטלקי. ומתוך סוגית הגמרא נראה, שהשיעור הוא, כשיעור רוב פי הקנה, כלומר אם יש בקנה בצידו חור, השווה לרוב גודל החלל של הקנה, הרי זו טרפה.

וכשהיו בקנה נקבים דקים, שאין בכל אחד חסרון בשיעור כזה, אם הם סמוכים זה לזה כנקבי נפה, הם מצטרפים, יחד עם מה שביניהם, לשיעור זה.

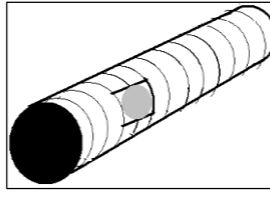
וזהו שאמרו, שכשיש נקבים סמוכים זה לזה כנפה, חותכים סביבם, סביב סביב, ומניחים מעט מחובר לקנה, כך שניתן לכפל את החלק שבו הנקבים לתוך הקנה, והוא עומד בתוכו, כנפה העומדת באמצע צינור, וכשהחתיכה הזו בתוך הקנה, רואים אם היא כשיעור רוב הקנה, או פחות מכך.

גרירת שנפחתה כדלת

אם נחתכה בגרירת רצועה, באופן שכולה מחוברת בגרירת מרוח אחת, בלא שנחסר בה כלום, אלא שחתוכה משלוש רוחות, והיא כעין דלת בגרירת.

אינה נעשית **טרפה**, עד תהא הרצועה החתוכה גדולה

כשיעור, שאם יניחו עליה איסור לרוחבו הוא יכנס בה.

גרגרת שנסדקה לאורכה

כשנסדקה הגרגרת לרוחבה מתוך שהריאה מושכת למטה והצואר למעלה אין הסדק חוזר ומתחבר אלא הולך וניתק אבל כשהסדק הוא לאורך הגרגרת כשהצואר מושך למעלה והריאה למטה הקנה מתכווץ והסדק שיש בו לאורכו מתחבר ומתרפא ולפיכך בסדק קטן שיש לאורך הקנה אין הבהמה טרפה אלא בסדק גדול מאוד.

לדעת רב – די שתשאר חוליא אחת [י"מ טבעת אחת. וי"מ

שלוש טבעות] **למעלה בשלמות, וחוליא אחת למטה**

בשלמות, כדי שלא תהא טרפה.

ולדעת רבי יוחנן ורבי יונתן – אפילו לא נשתייר בקנה

היקף שאינו סדוק, **אלא משהו למעלה, ומשהו למטה,**

כשרה.

המקום הכשר לשחיטה בגרגרת

הגרגרת היא המחברת בין הפה לריאה, בתחילתה ישנו הכובא, ואחר כך הטבעת הגדולה, ולאחר מכן לכל אורכו טבעות טבעות שאינן שלמות, [כפי שנתבאר בדף י"ח], עד שהוא נכנס לריאה, [שם הוא מתפצל לשתי האונות הגדולות, אחת מימין ואחת משמאל], וכשהוא מגיע לריאה, אינו מחובר בה מיד, אלא תחילה הוא עובר בין האונות הקדמיות, ואחר כך מתחבר בריאה במרכזו.

לדעת הברייתא ששנה רבי חייא בר יוסף לפני רבי יוחנן,

כל הצואר כולו כשר לשחיטה, וגבול המקום הכשר

לשחיטה [בקנה],

- **תחילתו, סמוך לראש, בטבעת הגדולה של הקנה, אבל**

לא למעלה מכך.

- **וסופו, סמוך לריאה, במקום שבו הקנה מגיע לתחילת**

האונות הקדמיות, אבל אין לשחוט למטה מתחילת

האונות הקדמיות, בקנה העובר ביניהן, שהקנה העובר בין

האונות אינו נידון כקנה אלא כריאה [ולדעת רבי יוחנן

וריש לקיש, בנקב שיהיה בו הבהמה טרפה אף שלא נפסק

רובו]. ואם שחט בקנה, במקום שכשהבהמה כדרכה הוא

בין האונות, אבל הוא משך את ראשה, עד שנמשך הקנה,

והיה מקום השחיטה חוץ לאונות, דין פשוט הוא

שהשחיטה פסולה. ואם שחט בקנה, במקום שכשהבהמה

כדרכה הוא בין האונות, אבל כשהיא מותחת ראשה, הוא

נמשך חוץ לאונות, ספק בגמרא אם השחיטה כשרה,

[ותיקו דאיסורא לחומרא].

החזה הניתן בשלמים לכהנים

החזה הניתן לכהנים בכתוב, " ... כִּי אֶת חֲזֵה הַתְּנוּפֵה ...

לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם וְאָתָּן אֹתָם לְאַהֲרֹן הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו

לֶחֶק עֹלָם מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל", **הוא חלק הבהמה הרואה את**

הקרקע, מן הצואר קדימה, ועד הכרס מאחור.

ובכלל זה רק השומן התחתון, שסמוך לקרקע, שהוא

בגובה הסחוס שבראשי הצלעות, אבל אין בכלל זה הבשר

שבתוך הצלעות שהוא עליון יותר.

ולפיכך, חותך שתי צלעות [הקטנות העליונות עמו], משתי

דפנות [אחד מכאן ואחד מכאן² והן הצלעות שסביב הקנה,

הנקראות קלשון הצלעות], וזהו חזה הניתן לכהנים.

המוח וחוט השדרה

המוח הוא מרכז העצבים והחושים, ומשכנו בחלק העליון

של הגולגולת, ושני קרומים מקיפים אותו. (א) קרום

עליון. הוא הקרום החיצון, והוא מחובר לגולגולת מתוכה.

(ב) קרום תחתון. הוא קרום רך שהמוח מונח בתוכו. ואמר

רבה בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי, שכן הדבר בביצי זכר,

ומהם אתה יכול ללמוד כיצד הדבר במוח, שגם להם יש שני

קרומים לבד הכיס, והאחד חיצון, ואחד שהביצים מונחים בו,

ומתוך שקרום התחתון של מוח דק מאד, ואין ניכר לגמרי,

ונראה כמוח עצמו, נתן סימן לדבר בביצים.

ובתחתית המוח מאחוריו יוצא ממנו חוט השדרה, העובר

דרך המפרקת ועמוד השדרה, עד סוף הגוף, ודרכו המוח

שולט על הגוף.

ויש חילוק בדין בין המוח לחוט השדרה, שבמוח, **נקב**

כלשהו בקרום שלו עושה טרפה. [ללשון ראשון, די

בנקיבת הקרום העליון לבדו כדי להטריף. וללשון שני,

אינו נעשה טרפה עד שינקב הקרום התחתון]. ובחוט

השדרה, אין נעשה טרפה אלא בפסיקת רובו³.

וכל מה שבתוך הגולגולת עצמה [הנקראת קדירה], נידון

כמוח, ונעשה טרפה בנקב כלשהו.

וכל החוט שנמשך מהמוח מחוץ לגולגולת, נידון כחוט

השדרה, ונעשה טרפה בפסיקת הרוב, והכוונה למה

שיוצא חוץ לשתי בלוטות שיש במקום חיבור הצואר

והגולגולת [הנקרא פי קדירה].

ומה שכנגד הבלוטות הללו ממש, ספק בגמרא, אם נידון

כמוח או כחוט השדרה.

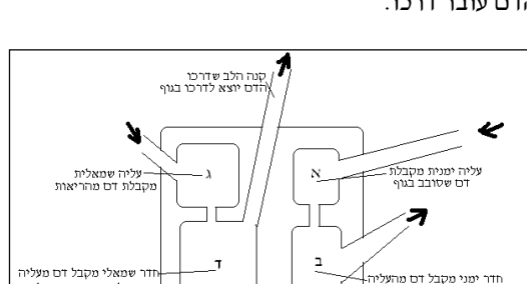
טריפות בלב

הלב הוא שריר, שפעולתו לשאוב את הדם המגיע אליו,

² כן פירש רש"י. ורבינו חננאל פירש, שתיים מכאן ושתיים מכאן. [תוס'].

³ כדעת רבי להלן.

ולדוחפו החוצה, [כל הדם שבגוף עובר דרך הלב, ומסתובב בגוף וחוזר אליו, וכן לעולם, ושני מסלולים יש לדם בגוף, האחד בחלק העליון, והאחד בחלק התחתון]. כשהדם מגיע ללב אחר שסובב באחד מהמסלולים שבגוף, הלב שואב אותו, לתוכו, [לחלל ראשון הוא הנקרא העליה הימנית. ומשם יורד לחלל שני הנקרא החדר הימני], ודוחף אותו לריאות, לקבל מהם חמצן, וחוזר ושואב אותו מהריאות, [לחלל שלישי הוא הנקרא העליה השמאלית. ומשם יורד לחלל רביעי הנקרא החדר השמאלי], ודוחף אותו לשאר הגוף, [ואז חלק מהדם היוצא סובב במחזור העליון, וחלקו סובב במחזור התחתון], וכך פעולתו של הלב ללא הפסק, כל זמן שהגוף חי, וכל הזמן הדם עובר דרכו.

ובלב עצמו, בכל נקב כלשהו שיהיה בו, מהחוץ ועד אחד החללים שבו, [בין לחלל הגדול, ובין לאחד מהחללים הקטנים, הרי זו טרפה.

ובקנה הלב [הוא המוביל את הדם מהלב החוצה אל הגוף] – **לדעת רב**, דינו כמו הלב, **ובנקב כלשהו שבו**, הרי זו טרפה. ולדעת שמואל, **רק אם נפסק** [=נחתך] **רובו** נעשית טרפה. וכששמואל שמע מרב חייא בר יוסף את דברי רב, אמר על כך, אם כך אמר אבא, לא ידע בטרפות ולא כלום.

דין קנה הריאה

חלק הגרגרת הנכנס לתוך הריאות עד מרכז הריאות [הוא הנזכר לעיל החלק הקנה שבין האונות], הוא הנקרא קנה הריאה.

לדעת אמימר משמיה דרב נחמן – דינו כדין הריאה עצמה **ובנקב כלשהו בו נעשית טרפה**, [וכן דעת רבי יוחנן וריש לקיש לעיל].

ולדעת ברייתא ששנה מר בר חייא – דינו כדין הכבד, **ואין בו טרפה עד שינטל כולו.**

דין קנה הכבד

יש קנה היוצא מן הכבד [ללב] ונחלקו חכמים מה דינו. **לדעת אמימר משמיה דרב נחמן** – דינו כדין הכבד עצמו, **ואין בו טרפה עד שינטל כולו.**

ולדעת ברייתא ששנה מר בר חייא – דינו כדין הריאה, **ובנקב כלשהו בו נעשית טרפה.**

טרפות בחוט השדרה

חוט השדרה, הוא החוט היוצא מן המוח, ועובר דרך המפרקת ועמוד השדרה והאליה, [דרך תעלה שנמשכת לאורך כל החוליות], ומגיע עד הזנב שהוא סטף עמוד השדרה, ועל ידו המוח שולט על הגוף, [שלאורך כל הגוף יוצאים מחוט השדרה חוטי עצבים, להשפיע על תנועות האברים, ולהעביר למוח את הרגשות החושים] וחוט זה עשוי משכבה פנימית רכה שהיא מוח החוט ושכבה חיצונית קשה שהיא קליפת [=קרום] החוט.

לדעת רבי יעקב – **אם ניקב חוט השדרה** הרי זו טרפה. **ולדעת רבי** – אין נעשית טרפה על ידי נקב אלא על ידי **שנפסק רוב החוט.**

- **לדברי רב ולדברי ניולי אמר רב הונא, כוונת רבי, לפסיקת רוב עורו של החוט**, כלומר, כשנחתך רוב היקף הקרום, נעשית טרפה, **אף על פי שמוח החוט קיים. אבל אם הקרום קיים, אינה נעשית טרפה, אף על פי שהמוח שבתוכו נפסק**, כי מאחר שהקרום קיים, הוא מעמיד את המוח, וסוף המוח להתחבר.

- **ויש אומרים, שכוונת רבי לפסיקת רוב עובי מוח החוט**, כלומר, כשנעשה חתך במוח עצמו, והחתך הוא ברוב עוביו, נעשית טרפה, אף על פי שהעור כולו קיים. **וכל שכן, שאם נפסק רוב היקף הקרום**, אף על פי שלא נפסק המוח כלל, הרי זו טרפה, כי כשנפסק הקרום, גם סופו של המוח להיפרד ולצאת.

וארע שבא מעשה לפני רבי, והורה להחמיר ולהטריף בנקב כדעת רבי יעקב, ולא סמך על דעת עצמו.

אבל רב הונא אמר, שאין הלכה כרבי יעקב.

חוט השדרה (א) שנתמרך (ב) או נתמסמס (ג) או נתמזמז

א. **נתמרך** [מלשון מורך לב שנעשה רך].

חוט השדרה שנעשה מוחו רך כמים, ונשפך בתוכו מראשו לסופו, ואם היו נוקבים אותו היה נשפך דרך הנקב, הרי זו טרפה.

ב. **נתמסמס.**

חוט השדרה שנעשה תוכו רך, אבל לא כל כך שיהיה נשפך כמים, אלא שאם יחזיקו אותו ביד בעמידה, ומקצתו כלפי מעלה, לא יוכל היוצא כלפי מעלה לעמוד, אלא נוטה על צידו **מחמת רכותו**, הרי זה טרפה.

ואם לא נעשה תוכו רך, אבל כשיחזיקו אותו באופן הנ"ל, **לא יעמוד מחמת כובדו**, נסתפקו בגמרא האם חולי הוא המכבידו או לא וסיימו ב**תיקו**, [וכל תיקו דאיסורא לחומרא].

ג. **נתמזמז.**

חוט השדרה שנתרוקן מקצת מהמוח שלו מאליו, **כשר.**

נתמזמז מוחיה דדין

לוי היה יושב בבית המרחץ, וראה אדם מכה את ראשו, והיה דואג על כך, ואומר, אוי לו לזה שנתמזמז [נתרוקן מעט] מוחו.

ולא היתה דאגתו שמחמת מיזמוז מוחו נעשה טרפה, ועומד למות, שכן כבר נתבאר, שאם נתמזמז חוט השדרה, אינה טרפה, והוא הדין למיזמוז המוח.

אלא דאגתו היתה, **שמחמת המיזמוז לא יהיה אותו אדם ראוי להוליד**. [שתולדת האיש מן המוח היא באה, שגיד הנשה של ירך, וגיד הגוייה, כולן מחוברין לחוט השדרה, שבתחילתו יוצא מן המוח, ובסופו הוא מתפצל ויוצא מתחת השדרה, ונעשה גיד אצל הירכיים, ונכנס לתוכו].

סוף חוט השדרה בבהמה לעניין טרפות

כבר נתבאר, שחוט השדרה נמשך מהמוח ועד הזנב. והנה, עד כנגד הירכיים, החוט אינו מתפצל כלל, אלא כולו שווה, [אלא שיוצאים ממנו לכל אורכו חוטי עצבים משני צידיו, אבל הוא עצמו שווה בכל אורכו], אבל כשהוא מגיע כנגד הירכיים הוא מתחיל להתפצל, ומחוט אחד נעשים שלושה חוטים, [שכל אחד דק יותר מהחוט שלמעלה], אחד פונה לירך זו, ואחד פונה לירך זו, והאחד אמצעי ממשיך לכיון הזנב, וכשתי אצבעות למטה מהפיצול הזה, הוא חוזר ומתפצל לעוד שלושה ראשים, ולמטה מהם מתפצל שוב, וכן בהרבה מקומות עד סופו.

ומקומות אלו שבהם חוט השדרה מתפצל נקראים בין הפרשות.

ואם נפסק החוט ברובו, באיזה מקום, מיציאתו מהמוח, ועד הפיצול הראשון הללו, הרי זו **טרפה**.

ובמקום הפיצול הראשון עצמו, נסתפק רב הונא בריה דרב יהושע, האם הוא נידון כחוט השדרה שלמעלה, או שהוא נידון כדין הפיצול השני.

- **ואם נאמר שמקום הפיצול עצמו, אינו נידון כחוט השדרה שלמעלה ממנו, נסתפק רב פפא, האם גם תחילת** [פני] **הפיצול דינה כן**, או שתחילת הפיצול דינה כחוט השדרה שלמעלה.

- **ואם נאמר שמקום הפיצול עצמו, נידון כחוט השדרה שלמעלה ממנו, נסתפק רבי ירמיה, האם רק הפיצול האמצעי נידון כחוט השדרה למעלה, או אף הפיצולים שיוצאים לצדדים נידונים כחוט השדרה שלמעלה**

ואם נפסק החוט במקום הפיצול השני, ספק בגמרא אם נעשית טרפה או לא.

ואם נפסק החוט ממקום הפיצול השלישי ולמטה, כבר תשש כחו, והירכיים מעמידים את שדרתו, ואינה מתה בכך, **וכשרה**.

רב דימי בר יצחק היה רוצה ללכת למקום הנקרא בי חוזאי, ובא לפני רבי יהודה. לבקש ממנו ללמדו היכן הוא המקום הנקרא בין הפרשות. ואמר לו שיביא גדי ויראנו לו.

הלך והביא גדי שחוט ומופשט, ולא היה לו שהות להתעכב, עד שיקרע הבשר, ויראה את הפיצולים מבפנים, ובא להראות לו מבחוץ.

- תחילה הביא גדי שמן, ומאחר שהיה שמן, לא יכול היה להראות לו את החוט מבחוץ, כי החוט היה בלוע בתוך השומן, ולא היה ניכר מבחוץ.

- ולאחר מכן הביא גדי כחוש ומאחר שהיה כחוש לא היה יכול להראות לו את החוץ מבחוץ כי העצם של הירך היתה דוחקת בבשר ונעשה החוט דק ולא היה ניכר.

ולכן לימד אותו בעל פה הדין הדין הנ"ל שאם נפסק עד הפרשה ראשונה, הרי זה טרפה. ואם נפסק בהפרשה שלישית, כשר. ובהפרשה שניה, ספק.

דף מ"ו

סוף חוט השדרה בבהמה לעניין טרפות

לדעת רבי ינאי – סוף חוט השדרה בעופות, [לעניין שאם נפסק רובו נעשית טרפה], הוא **עד למטה מן האגפים** [=הכנפים].

ולדעת ריש לקיש – סוף חוט השדרה הוא **עד בין האגפים** ותו לא.

אמר עולא, הייתי עומד לפני בן פזי, והביאו לפניו עוף, ובדקו עד בין האגפים [כדברי ריש לקיש], ואז הגיעו שלוחי בית הנשיא לקרוא לו, וקם והלך בלא לבדוק עד למטה מן האגפים, ואיני יודע, האם עשה כן משום שאין צריך לבדוק אלא עד בין האגפים, או שבאמת צריך לבדוק עד למטה מהאגפים, והסיבה שהוא קם מיד, אף שלא גמר את הבדיקה, משום כבוד הנשיא היא.

טרפה בנטילת הכבד

לדעת התנא של המשנה בתחילת הפרק, אין הבהמה נעשית טרפה בנטילת הכבד, אלא כשניטל כולו, אבל אם נשאר ממנו אפילו מעט, אינה טרפה.

- לפירוש ראשון של רש"י, כן היא דעת רבי שמעון ברבי, שהיה נוהג לאכול בהמה שניטל ממנה כל הכבד, חוץ משיר מועט.

- ולפירוש שני של רש"י, כן היא דעת רבי חייא, שהיה נוהג לזרוק את הכבד של כל הבהמות, כי לדעתו אינו דבר חשוב שהנשמה תלויה בו, ואין הבהמה נטרפת בחסרונו, ודי שישאר בה ממנו מעט, במקום חיבורו למרה.

ולדעת התנא של המשנה בהמשך הפרק, לא די בכך שישאר מעט מהכבד, וכל שלא נשאר ממנו כזית, הבהמה טרפה.

- לפירוש ראשון של רש"י כן היא דעת רבי חייא, שהיה זורק בהמה שלא נשתייר בה כזית מן הכבד ומטריפה.

- ולפירוש שני של רש"י, כן לדעת רבי שמעון ברבי, שהיה נוהג לאכול כבד של בהמות, כי לדעתו הכבד הוא דבר שהנשמה תליה בו, [וכל דבר שהנשמה תלויה בו מועיל לרפואה], ולפיכך, אם לא נשתייר מהכבד כזית, להעלות ארוכה, שיחזור וירפא, טרפה היא.

ועוד מעניין דין זה מבואר לעיל בדף מ"ג.

-

כשהגיע פולמוסא [חיל השלטון] לפומבדיתא, ברחו משם רבה ורב יוסף, שלא ישתעבדו, אבל רבי זירא לא ברח.

חלק הכבד שמועיל בו השיור כשניטל שאר הכבד

לדעת רבי זירא [כפי שאמר לרבה ורב יוסף כשברחו מהפולמוסא], השיור שבכבד שמועיל לו שלא יהא טרפה, [י"א כלשהו. וי"א כזית], הוא שיור שיהיה בכבד [בצדו], **במקום חיבורו לכיס המרה**.

ולדעת רב אדא בר אהבה, השיור שבכבד שמועיל לו שלא יהא טרפה הוא חיבורו **במקום שהוא חי**. [י"מ שהכוונה לעליונו של הכבד שבו הוא מחובר ונתלה בכליה שמעליו. וי"מ שהכוונה לקדמת הכבד שבה הוא מחובר לסרעפת].

ואמר רב פפא, מאחר שנחלקו בזה, יש לצאת את כל הדעות, ואינה נידנית כטרפה, אלא אם כן יהיה בה שיור כזית, הן במקום מרה, והן במקום שהיא חיה.

וכשנשאר כזית, אבל לא היה כולו כאחד, דבוק במקום הנ"ל, אלא (א) היו כמה חלקים קטנים נפרדים, ששיעורם יחד כזית. (ב) או שהיה שיעור כזית, אבל לא היה עגול כזית יחד, אלא נמשך וארוך כרצועה. (ג) או שהיה מרוח ודק. בכל אלו נסתפקו בגמרא ומסקנת הגמרא בתיקו.

כבד שלא חסרה, אבל **נדלדלה**, כלומר נעקרה במקומות הרבה מחיבורה, ואינה **דבוקה** בהם **אלא מעט כאן ומעט כאן**.

אם המקומות שהיא **דבוקה** בהן, הן **מקום חיבורה במרה, ומקום שהיא חיה, הרי היא כשרה**. [ואם לאו, טרפה].

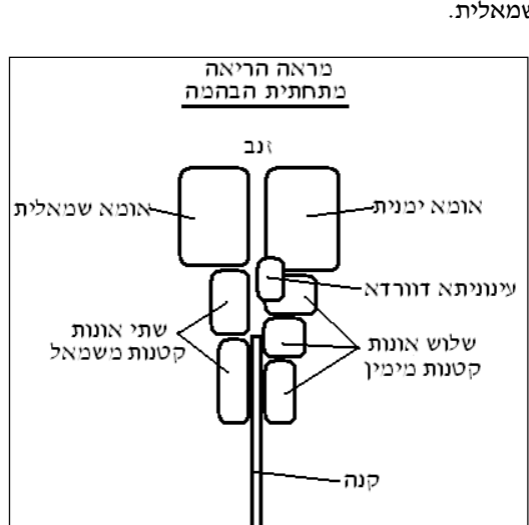
הריאה

הריאה מקבלת את האויר דרך הקנה, מפרקת ממנו את החלקים הנצרכים לגוף [=חמצן], ומעבירה אותם לדם, [שמעביר אותו לכל חלקי הגוף], ופולטת חזרה לחוץ את חלקי האויר שאינם נצרכים לגוף.

הקנה מגיע עד אמצע הריאה, ובכך הוא חולק אותה לשני חלקים, ימני ושמאלי, ושם הקנה מתפצל לשתי סימפונות [=צינורות], אחד פונה ימינה, לחלק הימני של הריאה, ואחד פונה שמאלה, לחלק השמאלי של הריאה, וכל סמפון מתפצל בתוך הריאה לסמפונות קטנים יותר ויותר, עד שהם נעשים צינורות דקים מאוד, שבהם החמצן מתפרק מהאויר, ונספג לתוך נימי דם קטנים, [המעבירים את הדם ללב וממנו לשאר הגוף].

פעולה זו של כניסת האויר לריאה, נעשית בדומה לפעולת משאבה, שהאויר נכנס, על ידי שהריאות מתנפחות כבלון, ושואבות אליהן את האויר, ודבר זה נעשה, על ידי הסרעפת, הנמצאת מאחורי הריאות, ומושכת את חלקם האחורי אליה, ובכך מנפחת אותן, והן שואבות אויר מבחוץ, ואחר כך הסרעפת דוחפת ומכווצת את הריאות, ובכך האויר יוצא מהן.

והריאה מחולקת בכל אחד משני צידיה לחלקים הנקראים אונות, בצד ימין יש שלוש אונות קטנות, ואונא אחת גדולה מאחוריהן, הנקראת אומא ימנית, ויש עוד אונא קטנה היוצאת מהימין תחת האונות הללו, באמצע הריאה, והיא נקראת עינוניתא דוורדא. ובצד שמאל יש שני אונות קטנות, ואונא גדולה מאחוריהן הנקראת אומא שמאלית.

ריאה שניקבה

שני קרומים מקיפים את הריאה, אחד חיצון, והוא שקוף, ושני פנימי, והוא אדום [=ורוד]. **ובמשנתנו מבואר, שאם ניקבה הריאה, הרי זו טרפה**, ולא נתבאר באיזה נקב מדובר.

ומתחילת הסוגיה משמע, שנחלקו בזה חכמים.

- **שלדעת רב ושמואל ורב אסי ללשון ראשון, הכל תלוי בקרום העליון**, ואם ניקב הקרום העליון הרי זו טרפה.

- **ולדעת רב ושמואל ורב אסי ללשון שני, וכן לדעת רב יוסף בר מניומי אמר רב נחמן, הכל תלוי בקרום התחתון**, ואם ניקב הקרום התחתון הרי זו טרפה.

אולם מהמשך הסוגיה מבואר,

- **שדבר פשוט הוא, שאם ניקב רק הקרום העליון, אינה טרפה, שכן אפילו ניטל כל הקרום העליון, ולא נשאר אלא הקרום התחתון, כשרה**.

- **וכשניקב רק הקרום התחתון, נחלקו רב אחא ורבינא, והלכה כדברי האומר, שגם באופן הזה, שנשאר רק הקרום העליון, הוא מגין, והבהמה כשרה**.

ואם כן, אינה נעשית טרפה, אלא כשניקב גם הקרום העליון, וגם הקרום התחתון, [והנקב מפולש מהחוץ אל

ובדף מ"ט תתבאר בעזה"י דעת רבי שמעון בעניין נקב בריאה שהוא מטריף.

ריאה דאושא

ריאה שלא נראה בה נקב, אבל כשמנפחים אותה, היא משמיעה קול, כאילו יוצא ממנה רוח, יש לבדוקה אם הדבר הזה הוא מחמת נקב שיש בה.

אם ידוע באיזה מקום היא משמיעה קול של יציאת רוח, מניחים על אותו מקום נוצה או רוק או קש, ומנפחים אותה, ואם הדבר הזה נע, בידוע שיוצא מאותו מקום רוח, ויש שם נקב. ואם אינו נע, כשרה. [שבוודאי אין נקב אלא בקרום התחתון, ולא בעליון, וקול השמעת יציאת הרוח, הוא מחמת הרוח הנכנסת בין שני הקרומים].

ואם אין ידוע באיזה מקום היא משמיעה קול, מכניסים אותה כולה לתוך מים פושרים, ומנפחים אותה, ואם יוצאים בועות במים, בידוע שיש בה נקב. ואם לא יוצאים במים בועות, היא כשרה. [שבוודאי אין נקב אלא בקרום התחתון ולא בעליון, וקול השמעת יציאת הרוח, הוא מחמת הרוח הנכנסת בין שני הקרומים].

ובדיקה זו יש לעשות דווקא במים פושרים, אבל במים חמים אין לעשותה. כי המים החמים מכווצים את הריאה, ואפילו היה בה נקב הוא נסתם. וכמו כן אין לעשותה במים קרים, כי הם מקשים את הריאה, ואם לא היה נקב בקרום העליון אלא רק בתחתון, מתקרע העליון מחמת שהוא קלוש, שהקרום העליון דק, וכשהוא מתקשה, נסתר במשמוש היד, ושמא לא היה בו נקב, וניקב עתה על ידי משמוש יד הבודק.

חובל בשרצים בשבת

החובל בשבת, חבלה שיש בה יציאת דם, חייב [חטאת בשוגג, ומיתה במזיד]. וכשחבל באחד מהשרצים שיש להם עור רך, אם לא ראינו טיפת דם יוצאת, אף על פי שהאדים העור מחמת המכה, אינו חייב, כי מאחר שעורן רך, הוא ממהר להאדים, אף על פי שלא יצא דם ממקומו, ואין בכך שהאדים העור ראייה על כך שיצא דם ממקומו.

אבל החובל באחד משמונה שרצים המטמאים, שעורן קשה, אם האדים עורן מחמת המכה, אף על פי שלא ראינו יציאת דם, חייב, כי מאחר שהאדים העור, בוודאי נקרע מפנים, וסוף הדם לצאת.

ריאה שהאדימה

לדעת רבא – אם האדימה מקצת הריאה, הרי זו כשרה, אבל אם האדימה כולה, היא טרפה.

ולדעת רבינא – אין מקום לחילוק הזה, שכן אם אנו מחשיבים את קרום הריאה כעור קשה של שרצים המטמאים, אם כן, אפילו בהאדמת מקצתה יש להחשיבה כנקובה. ואם אנו מחשיבים את קרום הריאה כעור רך, של שאר שרצים, עד שלא יצא ממנה דם, אין לחוש שניקבה, ואפילו כולה אדומה. ולפירוש רש"י, באמת יש להחשיבה כמי שיש לה עור רך, ולכן אפילו האדימה כולה היא כשרה. וכן פסק בה"ג ורב אלפס ורבינו יעקב בר רבי אבין. ולפירוש רבינו חננאל, באמת יש להחשיבה כמי שיש לה עור קשה, ולכן אפילו האדימה מקצתה, טרפה. וכן משמע מתוך הלכות טרפות דרבינו גרשום, ובה"ג של רבינו תם.

אוזן יבשה הנחשבת מום [לעניין קרבנות]

לדעת תנא קמא – כל שיבשה אוזנו, עד שאם תינקב לא יצא ממנה דם, הרי זה מום הפוסל להקרבה.

ולדעת רבי יוסי בן המשולם – לא די בכך שתיבש האוזן עד שלא יצא ממנה דם, ואין האוזן נחשבת כיבשה, אלא כשיבשה כל כך, עד שהיא נפרכת בצפורן.

ריאה שיבשה מקצתה

לדעת רבא, ריאה שיבשה מקצתה, הרי זו טרפה, [כי מאחר שיבשה סופה להינקב והרי היא כנקובה].

- מתחילה אמרו, שכשם שנחלקו חכמים ורבי יוסי לעניין מומים, כך נחלקו לעניין טרפות. לדעת חכמים, כשיבשה הריאה עד שאינה מוציאה דם, היא טרפה. ולדעת רבי יוסי בן המשולם, רק כשיבשה עד שתיפרך בצפורן היא טרפה.

- אולם למסקנה, הכל מודים, שאין הריאה טרפה מחמת יובש, אלא כשיבשה בשיעור כזה שתיפרך בצפורן. אבל אם יבשה רק בשיעור שאינה מוציאה דם, אינה טרפה, ואין לדמותה לאוזן בכור שיבשה, כי דבר העומד בגלוי, באויר וברוח, מבאיש ומתקלקל יותר, מדבר המכוסה, ורק באוזן הגלויה לכל, אמרו חכמים, שדי ביובש שאינו מוציא דם, בכדי שיחשב כמום שאינו עובר, אבל בריאה, שהיא מכוסה, כשיבשה בשיעור כזה, היא ראויה להתרפא.

-

אמר רבא, האי ריאה, דקיימא גילדי גילדי [ריאה שיש בה גלדים, כמו גלדים של מכות]. אוכמי אוכמי [וכן ריאה שיש בה כתמים שחורים]. חזותא חזותא [וכן ריאה שיש בה גוונים כאדום וירוק שאינה נטרפת בהן]. כשרה.

אין מקיפין [=מקרבים. כדי לדמות] בבועי

לדברי אמימר משמיה דרבא, אם נמצאת בריאה אבעבוע, ובה נקב, ואין ידוע אם ניקב קודם השחיטה או אחר השחיטה, [כגון שאין זה מקום שממשמשת בו יד הטבח, שנוכל לתלות בו הנקב], הרי זו טרפה מספק.

ואין להכשיר על ידי ניקוב הריאה במקום אחר שיש בו אבעבוע, ולראות אם הנקב השני, שנעשה בוודאי אחר השחיטה, נראה כנקב זה, כי אפילו יהיו שווים, אין מכך

שום ראייה, כי מראה הנקב הוא הדבר שיכול להשתנות, ויתכן שבשעה שניקב הראשון לא היה נראה כמו שהוא עכשיו.

תרתי אוני דסריכן להדדי

סירכא של ריאה, היא חוט של ריר שיוצא ממנה, ונסרך [=נמשך ומחובר] אל מקום אחר.

וכשהיתה סירכא מחברת בין שתי אונות שאינן סמוכות זה לזה, [כגון שנדבקו אונא ראשונה ושלישית של ימין, בסירכא, ממעל או מתחת לאונא שניה], **הרי זו טרפה**, אף אם לא ימצא בהן נקב אחר, כי הסירכא הזו מחמת נקב היא באה, [שמתוך שהריאה שואבת כל מיני משקה, והמשקה נעשה עב בתוכה, כמין ליחה, ויוצא מעט מעט דרך הנקב, נקרש, ונעשה קרום], ומאחר שהאונות הללו אינן סמוכות זו הולכת לכאן וזו לכאן והקרום מתפרק ונסתר.

וכשהיתה סירכא מחברת בין שתי אונות סמוכות, מתוך ששתיהן שוכבות זו על זו, אינן מתפרקות, והקרום הולך ומתחזק, והרי זו **כשרה**.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.
bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)